

13. Сурменева С.В. Участие психолога в стадии предварительного расследования: автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 “Уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза” / С.В. Сурменева. – Челябинск, 2009. – 24 с.
14. Шерстюк В.М. Організаційно-правові та морально-психологічні засади судово-експертної діяльності: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09 / Шерстюк Віра Миколаївна. – Харків, 2007. – 199 с.
15. Пиріг І.В. Теорія і практика використання спеціальних знань при розслідуванні розкрадань вантажів на залізничному транспорті: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.09 “Кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза” / І.В. Пиріг. – Київ, 2006. – 17 с.
16. Чернявський С.С. Злочини у сфері банківського кредитування (проблеми розслідування та попередження): [навч. посіб.] / Чернявський С.С.; за заг. ред. О.М. Джужи. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 264 с.
17. Костицький М.В. Філософські та психологічні проблеми юриспруденції: Вибрані наукові праці: [Книга перша] / Костицький М.В. – Чернівці: “Рута”, 2009. – 560 с.
18. Кошинець В.В. Використання спеціальних психологічних знань судом при розгляді кримінальних справ про злочини проти життя, здоров'я та гідності особи.: дис. ... канд. юрид. наук: 19.00.06 / Кошинець Віктор Васильович. – К., 2003. – 208 с.

УДК 243.21

ЗМІСТ УЗГОДЖЕНОГО ПОКАРАННЯ В УГОДАХ ПРО ПРИМИРЕННЯ ТА ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

Рябчинська О.П., к.ю.н., доцент

Класичний приватний університет

У статті аналізуються питання, пов'язані з визначенням узгодженого покарання між сторонами в угоді про примирення та в угоді про визнання винуватості. З'ясовані неузгодженості між певними положеннями Кримінального процесуального кодексу та Кримінального кодексу України щодо визначення покарання обвинуваченому в таких угодах.

Ключові слова: покарання, вид покарання, міра покарання, узгоджене покарання, угода про примирення, угода про визнання винуватості.

Рябчинская Е.П. СОДЕРЖАНИЕ СОГЛАСОВАННОГО НАКАЗАНИЯ В СОГЛАШЕНИЯХ О ПРИМИРЕНИИ И О ПРИЗНАНИИ ВИНЫ / Классический приватный университет, Украина

В статье анализируются вопросы, связанные с определением согласованного наказания между сторонами соглашения о примирении и соглашения о признании вины. Установлена несогласованность между определенными положениями Уголовного процессуального кодекса и Уголовного кодекса Украины в вопросах определения наказания обвиняемому в таких соглашениях.

Ключевые слова: наказание, вид наказания, мера наказания, согласованное наказание, соглашение о примирении, соглашение о признании вины.

Ryabchinskaya E.P. CONTENTS CONCERTED PUNISHMENT IN AGREEMENT ABOUT TRIED AND AGREEMENT ABOUT CONFESSION OF GUILT / Classic private university, Ukraine

Questions, related to determination of the concerted punishment between sides in an agreement about tried and agreement about confession of guilt, are analyzed in the article. Inconsistency of separate positions of the Criminal procedural code (further – CPC) and Criminal code of Ukraine (further – CC) is set in the questions of determination of punishment a defendant in such agreements.

Institute of conclusion of treaty about reconciliation and agreement about confession of guilt are new in the legislation of Ukraine, that is why require an analysis and questions of determination of punishment in such agreements. At determination of measure of punishment there can the judicial consequence of violation of criminal law provisions be a refuse of court in claim of such agreement.

It is set that parties of agreement on the stage of his discussion must necessarily take into account positions of Special part Criminal to the code of Ukraine, that determine communities of founding of awarding

punishment or release from punishment with a test. Parties of agreement the measure of punishment must determine as follows: 1) in the limits, set by approval of the article (parts of the article) of Special part of УК, that envisages responsibility for a perfect crime, except for cases, envisaged p. 2 art.53 and 2) in accordance with positions of General part of CC. For example, in the case when in approval of the article(parts of the article), that envisages responsibility for a perfect crime, not set minimum limit of punishment, parties must go down from positions of division of X of General part. It is also necessary to take into account the degree of weight of perfect crime, personality of guilty and circumstances that soften and aggravate punishment (p.3 p.1 art. 65 CC).

Terms were analyzed in the article, at violation of that a judge does not assert an agreement about reconciliation or about confession of guilt. Drawn conclusion, that disparity of the concerted punishment to the requirements of law, equal as and decision of question about application of other measures, it must be confessed by the independent founding for the refuse of court in claim of agreement or considered as a breach of law.

It is argued, that it is necessary to orient persons, which will conclude such agreeing to that under the concerted punishment it is necessary to understand determination of not only kind but also size of punishment. It is necessary to co-ordinate both basic and additional punishment. Thus, envisaged in p.4 p. 4 art.474 and p.4 p.5 art.474 CPC positions, touching the necessity of finding out for a defendant, whether he understands what type of punishment it will be to him appointed, not to a full degree corresponds to principle of legality. More expedient in this situation to use a term "measure of punishment". As this concept is plugged in itself by both a kind and term or size awarded punishment.

Key words: punishment, type of punishment, measure of punishment, agreement about tried, agreement about confession of guilt.

Новий Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК) визначає правові засади кримінального провадження на підставі угод, які можуть укладатись між учасниками процесу в кримінальному судочинстві. Зокрема ст.468 КПК передбачає два різновиди таких угод: угода про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим та угода між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості⁵

Відповідно до статей 471 та 472 КПК однією з умов укладання угоди про примирення та про визнання винуватості є визначення правових наслідків вчиненого діяння, або у виді призначення узгодженого покарання, або призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням. Ч.5 ст.65 КК України вказує, що у випадку затвердження вироком угоди про примирення або при визнання вини⁶ суд призначає покарання, узгоджене сторонами угоди. Таким чином, суддя при призначенні покарання, узгодженого сторонами має перевіряти, чи дотримані положення закону про кримінальну відповідальність, які визначають загальні засади призначення покарання.

Інститут укладання угоди про примирення та угоди про визнання провини є новими для законодавства України, а тому потребують аналізу і питання, яких засад слід дотримуватись сторонам таких угод при визначенні узгодженого покарання.

У науковій літературі питання визначення покарань за угодами про примирення та про визнання винуватості практично не досліджувались. Лишень недавно з'явилися наукові коментарі Кримінального процесуального кодексу за загальною редакцією В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова та В.Г. Гончаренка, у яких роз'яснюються загальні положення укладання цих угод та визначення покарання за них. Проте, крім цього потребує аналізу погодженість положень КПК та КК у частині визначення питань призначення узгодженого покарання.

З'являються так би мовити нові суб'єкти правозастосування у вирішенні питань визначення покарання винній особі, діяльність яких має бути чітко унормована. І хоча прерогатива призначення покарання і надалі залишається за судом, все ж таки рішення сторін угоди щодо призначення покарання також може мати правові наслідки. Таким процесуальним наслідком, наприклад, може бути відмова суду в затвердженні угоди, фактично у винесенні вироку на підставі угоди у тому разі, якщо покарання було узгоджене з порушенням вимог кримінального закону та не відповідає інтересам суспільства.

⁵ Надалі будемо іменувати їх угода про примирення та угода про визнання винуватості.

⁶ В ст.472 КПК законодавець оперує поняттям угода про визнання винуватості, а не вини, як це наразі зазначено в ч.5 ст.65 КК України. Фактично мова йде про одну й ту ж саму угоду.

Оскільки угода про визнання винуватості укладається між прокурором та підозрюваним, то саме на прокурора також покладається, так би мовити попереднє вирішення питання щодо визначення виду та розміру покарання, а рівно і визначення правових підстав призначення покарання та звільнення від його відбування з випробуванням. У разі укладення угоди про примирення такі функції виконує інша особа, наприклад захисник чи представник особи або інша особа, ними можуть виступати представники медіаційних центрів, особи, які мають авторитет на певній території (священники, лікарі, громадські діячі тощо) [1]. Не можуть виступати такими особами, в силу прямої заборони в законі, слідчі, прокурорі або судді.

В угоді про визнання винуватості визначається покарання, яке буде призначене судом у разі затвердження угоди і постановлення вироку. При цьому, при визначенні міри покарання сторони мають обов'язково ураховувати положення Загальної частини Кримінального кодексу України, що визначають загальні засади призначення покарання або ж звільнення від його відбування з випробуванням.

Так, професор А.В. Портнов вказує, що він має зважати на наступне:

- 1) якщо мало місце готування до злочину – строк або розмір покарання не може перевищувати половини максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) особливої частини КК (ч.2 ст.68);
- 2) якщо мав місце замах на злочин – строк або розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого санкцією статті (санкцією частини статті) особливої частини КК (ч.3 ст.68);
- 3) при призначенні покарання співучасникам злочину слід враховувати характер та ступінь участі кожного з них у вчиненні злочину, керуючись при цьому положеннями ст.65-67 КК (ч.4 ст.68);
- 4) якщо особа виконувала спеціальне завдання, беручи участь в організованій групі чи злочинній організації з метою попередження чи розкриття їх злочинної діяльності, і в складі організованої групи чи злочинної організації умисно вчинила тяжкий злочин, пов'язаний з настанням тяжких або особливо тяжких наслідків, покарання у виді позбавлення волі їй може бути призначене на строк не більше, ніж половина максимального строку позбавлення волі, передбаченого за цей злочин (ч.3 ст.43 КК);
- 5) за наявності кількох обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, покарання може бути призначене нижче меж, установлених в санкції статті (частини статті), або призначено більш м'який вид основного покарання, не зазначеного в санкції статті (частини статті) Особливої частини КК (ст.69). Слід дещо уточнити це положення. Так, за наявності обставин, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, з урахуванням особи винного сторони угоди з огляду положень статей 65, 75 КК у редакції Закону України від 13 квітня 2012 року № 4652-VI мають право, застосовуючи положення ст.69 КК визначати (узгоджувати): а) основне покарання, нижче від найнижчої межі, встановленої в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК, або б) інше основне покарання, більш м'який його вид, не зазначений у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК за цей злочин; в) не призначити додаткове покарання, передбачене у санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК як обов'язкове, за винятком випадків, встановлених ч.2 ст.69 [2];
- 6) за наявності обставин, що пом'якшують покарання, передбачених пунктами 1 та 2 частини першої статті 66 КК, відсутності обставин, що обтяжують покарання, а також при визнанні підсудним своєї вини, строк і розмір покарання не може перевищувати двох третин максимального строку або розміру найбільш суворого виду покарання, передбаченого відповідною санкцією статті (санкцією частини статті) Особливої частини КК (ст.69-1);
- 7) при сукупності злочинів остаточне покарання може бути визначене шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим, а не шляхом часткового, а тим більш повного

складання призначених покарань [3, 339]. Така позиція автора потребує уточнення. Ст.70 КК України не містить заборони подібного змісту, адже віддає на розсуд суду вибір правила визначення остаточного покарання за сукупністю злочинів. Обмеження суддівського розсуду в такому випадку зводиться до того, що при складанні покарань, остаточне покарання за сукупністю злочинів визначається в межах, встановлених в санкції статті (частини статті) Особливої частини цього кодексу, яка передбачає більш суворе покарання. Якщо ж хоча б один із злочинів є умисним тяжким або особливо тяжким, суд може призначити остаточне покарання за сукупністю злочинів у межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині цього Кодексу. Пряма ж вказівка на вибір способу поглинання менш суворого покарання більш суворим стосується тільки покарання у виді довічного позбавлення волі. Отже, говорити категорично про неможливість застосування часткового складання покарань при призначенні остаточного покарання за сукупністю злочинів не можна. Зрозуміло, що така угода має на меті пом'якшення покарання обвинуваченого, уникнення невизначеності щодо покарання в суді, застосування альтернативного покарання тощо. Це можна зробити шляхом урахування тих приписів ст.70 КК, які надають альтернативні можливості суду при визначенні покарання. Так, скажімо, закон надає право судді призначити остаточне покарання за сукупністю злочинів у межах максимального строку, встановленого для даного виду покарання в Загальній частині КК. При узгодженні покарання між обвинуваченим та прокурором питання можна вирішувати таким чином, щоб не виходити за межі санкції;

- 8) до основного покарання, призначеного за сукупністю злочинів, можуть бути не приєднані додаткові покарання, призначені судом за злочини, у вчиненні яких особу було визнано винною (ч.3 ст.70 КК). Вважаємо, що було би правильніше вести мову про неприєднання до основного покарання додаткового і у тому разі, коли воно передбачене санкцією відповідної статті як факультативне, а не обов'язкове;
- 9) при сукупності вироків до покарання, призначеного за новим вироком, не відбута частина покарання за попереднім вироком може бути приєднана частково, а не повністю (ч.1-5 ст.71 КК) [3, 338]. Оскільки умовою угоди є узгодження покарання за вчинений злочин, то вирішення питання про призначення покарання за сукупністю вироків вирішуються виключно судом. Вважаємо, що змістом такої угоди не може охоплюватися питання долі невідбутої частини покарання;
- 10) при призначенні покарання неповнолітньому, крім обставин, передбачених у статтях 65-67 КК, мають бути враховані умови його життя і виховання, вплив дорослих, рівень розвитку та інші особливості особи неповнолітнього (ст.103 КК).

Отже, у будь-якому разі при пом'якшенні покарання винній особі, яка пішла на укладення угоди, сторони повинні орієнтуватись, у першу чергу на загальні засади призначення покарання та положення Загальної частини КК, які визначають порядок та умови призначення кримінальних покарань різних видів.

Що ж до вимог вибору узгодженого покарання в угоді про примирення, то науковці зазначають, що воно повинно відповідати межах, передбаченим у санкції статті Особливої частини КК, за наявності підстав сторони можуть погодити покарання зі звільненням від його відбування з випробуванням. Як видається, у такому разі сторони мають погоджувати і строк випробування, який має бути визначений у межах від одного до трьох років. Саме на це орієнтує і Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ. У своєму листі він вказує на те, що сторони мають узгоджувати покарання, враховуючи:

- положення пунктів 1-2 ч.1 ст.65 КК України, тобто 1) у межах, встановлених санкцією статті (частини статті) Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинений злочин, за виключенням випадків, передбачених ч.2 ст.53 та 2) відповідно до положень Загальної частини КК. Наприклад, у випадку, коли в санкції статті (частини статті), що передбачає відповідальність за вчинений злочин, не встановлено мінімальної межі покарання, сторони мають виходити із положень розділу X Загальної частини;
- ступінь тяжкості вчиненого злочину, особи винного і обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання (п.3 ч.1 ст. 65 КК) [2].

У ст.474 КПК зазначається, що перед ухваленням рішення про затвердження угоди про визнання винуватості суд під час судового засідання повинен з'ясувати в обвинуваченого ряд питань щодо розуміння змісту угоди, його законних прав і інтересів, наслідків її затвердження, серед них і його згоду на вид покарання, а також інші заходи, які будуть застосовані до нього в разі затвердження угоди судом. Ті ж самі питання з'ясовуються і перед прийняттям рішення про затвердження угоди про примирення.

Аналіз же подальшого змісту ст.474 викликає ряд запитань. Так, ч.7 ст.474 КПК перелічує наступні підстави, за яких суддя відмовляє⁷ в затвердженні угоди про примирення: 1) умови угоди суперечать вимогам цього Кодексу та/або закону, у тому числі допущена неправильна правова кваліфікація кримінального правопорушення, яке є більш тяжким ніж те, щодо якого передбачена можливість укладення угоди; 2) умови угоди не відповідають інтересам суспільства; 3) умови угоди порушують права, свободи та інтереси сторін або інших осіб; 4) існують обґрунтовані підстави вважати, що укладення угоди не було добровільним, або сторони не помирилися; 5) очевидна неможливість виконання обвинуваченим взятих на себе угодою зобов'язань; 6) відсутні фактичні підстави для визнання винуватості. Отже, у такому разі неправильно визначене покарання, точніше його вид та розмір, або ж вирішення питання про призначення покарання та подальше звільнення особи від його відбування з випробуванням не визнаються самостійною (окремою) підставою для відмови в затвердженні такої угоди.

Вищий спеціалізований суд орієнтує суди при вирішенні питання про затвердження таких угод перевіряти їх на відповідність діючому законодавству. А у випадках виявленого "зловживання" сторонами угоди при визначенні міри покарання, рівно як і при звільненні від відбування покарання з випробуванням, відмовляти в затвердженні угоди вже з такої підстави, що умови цієї угоди не відповідають інтересам суспільства. Водночас, не в усіх випадках недотримання положень КК України щодо визначення виду та розміру або строку покарання, може йтися саме про зловживання при укладенні такої угоди. На відміну від вирішення питання про покарання в угоді про визнання винуватості, де цей процес керується прокурором, угода про примирення може укладатись за участю осіб, які не мають належних правових знань, а тим більш їх достатнього рівня.

Вважаємо, що така підстава, як невідповідність узгодженого покарання вимогам закону, рівно як і вирішення питання про застосування інших заходів, має визначатись в якості самостійної підстави відмови суду в затвердженні угоди. Інший шлях вирішення цієї проблеми полягає у віднесенні таких випадків до умов угоди, що суперечать вимогам закону. Оскільки кримінальне законодавство визначає формалізовані приписи вибору міри покарання для винної особи, їх дотримання є першочерговим, а отже і визначальною умовою узгодження покарання при укладенні угоди. Питання ж про відповідність обраної міри покарання чи звільнення від покарання з випробуванням інтересам суспільства, може поставати після з'ясування того факту, що при узгодженні покарання сторони не вийшли за рамки закону. Ступінь тяжкості вчиненого, як показник індивідуального рівня суспільної небезпеки конкретного злочину, зумовленого його специфічними об'єктивними та суб'єктивними ознаками, згідно з п.2 ст.470 КПК, зобов'язаний враховувати прокурор при укладенні угоди. Отже, покарання, узгоджене без неврахування цих обставин, і може визнаватись таким, що не відповідає інтересам суспільства.

У протилежному випадку, якщо суд встановить відсутність підстав, передбачених ч.7 ст.474 КПК, він зобов'язаний затвердити угоду. Вирок суду, який постановлюється на підставі угоди, фактично лише підтверджує її легітимність та фіксує узгоджену сторонами міру покарання, яка має відповідати загальним засадам призначення покарання, встановленим Загальною частиною КК України. Якщо ж суддя вже на цій стадії прийде до висновку про недотримання загальних засад призначення покарання при обранні виду та розміру покарання, і призначить покарання, відповідно до закону, але інше, ніж те, що було узгоджене сторонами, його рішення (вирок) може бути оскаржений. У ст.394 КПК, яка визначає особливості оскарження окремих судових рішень містяться положення, що визначають порядок оскарження угоди про примирення та угоди про визнання провини. Зокрема, підставами оскарження вироку суду першої інстанції на

⁷ Використання цього слова дає підстави говорити, що законодавець не відносить вирішення цих питань на розсуд судді, а зобов'язує його робити це. У протилежному випадку доречнішим було б використання словосполучення "може відмовити" в затвердженні угоди.

підставі цих угод, вказані: призначення судом покарання, суворішого ніж узгоджене сторонами угоди; призначення судом покарання, менш суворого, ніж узгоджене сторонами угоди.

Новий для України кримінальний процесуальний інститут потребує подальшого осмислення його правової природи, змісту та призначення. Корисним у гносеологічному плані для його дослідження може бути звернення до порівняльно-правових досліджень цього інституту, у тих країнах, які вже пройшли етап його становлення та апробації, мають певний досвід. Вочевидь за відсутності поки таких в Україні, проаналізувати переваги і недоліки запровадження цих двох інститутів можна буде лише через певний проміжок часу.

Однак вже зараз слід орієнтувати осіб, які будуть укладати угоди про примирення (сторони, треті особи) на те, що під узгодженим покаранням слід розуміти визначення як виду, так і розміру покарання, як основного, так і додаткового. Отже, перед ухваленням рішення про затвердження угоди про примирення або угоди про визнання винуватості суд під час судового засідання повинен з'ясувати в обвинуваченого, серед іншого, і те, чи цілком він розуміє яке його буде призначено покарання, а саме якого виду та розміру (або строку). Таким чином, закріплені на сьогодні в п.4 ч.4 ст.474 та п.4 ч.5 ст.474 КПК приписи щодо з'ясування в обвинуваченого, чи розуміє він, який вид покарання йому буде призначено не в повній мірі відповідає принципу законності. Чинне кримінальне законодавство України використовує два види санкцій: відносно визначену, яка передбачає основне покарання лише одного виду в певних межах; альтернативну, яка передбачає не один, а два і більшу кількість видів основних покарань, із яких суд може призначити тільки одне. Види покарань, що включені у відповідну систему, мають розміри або ж строковими, за виключенням таких двох видів, як позбавлення спеціального звання, рангу, чину чи кваліфікаційного класу та довічне позбавлення волі. Більш вдалим, на нашу думку, для позначення узгодженого покарання, є використання словосполучення "міра покарання" в ст.475 КПК, де йдеться про ухвалення вироку, яким затверджується угода. Адже міра покарання і визначається через вказівку на вид та строк або розмір призначеного покарання.

Також слід узгодити положення КК України з КПК щодо однакової вказівки в текстах цих законів на назву угоди про визнання винуватості. У КПК ця угода має саме таку назву, як ми вказали вище, а от вже при внесенні доповнень до ст.65 КК України цю угоду позначили як угоду про визнання вини.

Напевне, що з метою дотримання правил юридичної техніки в ч.5 ст.65 слід наводити назву цієї угоди так, як вона сформулювала в КПК. Таким чином ч.5 ст.65 буде узгоджена і з ч.2 ст.2 (Підстава кримінальної відповідальності), в якій вказується, що особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. До того ж виникає закономірне питання, чи можна визнавати беззастережне визнання підозрюваним чи обвинуваченим своєї винуватості у вчиненні кримінального правопорушення, яке є однією з необхідних умов укладення угоди про визнання винуватості, доведеністю її вини в законному порядку, чи ця обставина має вказуватись в ч.2 ст.2 КК окремо.

Тоді зазначена стаття може бути сформульована наступним чином: особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку або нею самою не буде визнана винуватість у вчиненні злочину і встановлено обвинувальним висновком суду. Наведеними міркуваннями ми спробували продемонструвати напрямки подальших наукових досліджень окремих аспектів правозастосування положень КК України в контексті набуття чинності нового Кримінального процесуального кодексу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. – К.: Вид-во "Центр учбової літератури", 2012. – 254 с.
2. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ № 223-1679/0/4-12 від 15.11.2012 р.// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v1679740-12 [Назва з екрану].

3. Кримінальний процесуальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. – Т.2 / Є.М. Блажівський, Ю.М. Грошевий, Ю.М. Дьомін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пшонки, А.В. Портнова – Х.: Право, 2012. – 664 с.

УДК 343.102

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ТАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

Чаплинська Ю.А., к.ю.н., доцент

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Наукова стаття присвячена висвітленню актуальних проблем організаційно-тактичного забезпечення проведення слідчого експерименту. Автором проаналізовані наявні в юридичній літературі точки зору щодо цього питання, запропоновані організаційні заходи і тактичні прийоми проведення слідчої дії.

Ключові слова: слідчий експеримент, організація, організаційне забезпечення, тактика, тактичні прийоми, відтворення.

Чаплинская Ю.А. ОРГАНИЗАЦИОННО-ТАКТИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ СЛЕДСТВЕННОГО ЭКСПЕРИМЕНТА / Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Украина
Научная статья посвящена рассмотрению актуальных проблем организационно-тактического обеспечения проведения следственного эксперимента. Автором проанализированы имеющиеся в юридической литературе мнения по этому вопросу, предложены организационные меры и тактические приемы проведения следственного действия.

Ключевые слова: следственный эксперимент, организация, организационное обеспечение, тактика, тактические приемы, воспроизведение.

Chaplinskaya Y.A. ORGANIZATIONALLY-TACTICAL PROVIDING OF INQUISITIONAL EXPERIMENT/ Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs, Ukraine

This scientific article is about treatment of the actual problem questions of carrying out of investigatory experiment.

In the conditions of development of Ukraine, reformation of the economic and political systems of society and forming of the legal state all greater actuality a fight against criminality, that inflicts considerable harm to the state, acquires, negatively influences on the state of economy, destabilizes the фінансово-кредитну system, complicates a criminogenic situation. Presently, she became one of factors, that threatens to national safety of the state. The concentration of considerable material values in the hands of leaders of criminal groupments stipulates growing interest in their direct participating in the political processes of the state. Lately criminality purchased international character. The organized criminal groupments overcome borders all more active, form the analogues of transnational companies, that carry on criminal business. The tendency of including of the Ukrainian organized crime is traced in transnational criminal structures.

Therefore a criminal situation in Ukraine is lately characterized extremely negatively. It is observed a tendency became enough to the change of structure and character of criminality. Her good organization that needs the acceptance of urgent legislative and organizationally-administrative measures increases.

For today one of the most important tasks there is counteraction to criminality, first of all, organized. The decision of this problem needs from law-enforcement and other public organs of combining effort, perfection of activity, counteraction sent to the legal and organizationally-tactical providing to the crimes. For this reason the scientific article is extraordinarily timely and actual, as sanctified to research of the modern state of the tactical providing of pre-trial investigation in the conditions of present time.

Today dynamic changes in character of criminality and terms of fight against her are evidently demonstrated by insufficie

The general aim of the real article is illumination of the modern state and issues of the day of the tactical providing of pre-trial investigation with taking into account of modern necessities of law-enforcement practice.

The author have analyzed the points of view available in the legal literature on these questions and offered the tactical method of carrying out of investigatory actions.

Key words: investigatory experiment, interrogation, tactics, tactical method, reproduction.